

Нацрт за побољшање ПВО

План за унапређење предшколског васпитања и образовања (ПВО)

Pathways тим

Co-funded by
the European Union

LȘMPS
Lămurirea științelor și
măkării profesiei ajunge

План за унапређење предшколског васпитања и образовања (ПВО)

Inga Puiša

ИДЕНТИФИКАТОР ПРОЈЕКТА: 2022-1-IT02-KA220-SCH-000087139

PATHWAYS ТИМ – ПРИДРУЖЕНИ ПАРТНЕРИ

University of Coimbra, Португал (leading activity 4.3): Catarina Leitão, Maria João Seabra-Santos, Maria Filomena Gaspar

Forma.Azione SRL, Italy: Adina Curta, Sylvia Liuti

Gradinita cu Program Prelungit "Scufita Rosie", Румунија: Maria Seician, Georgiana Bîzu, Claudia Pleșa, Maria Coman, Maria Floare Coman

Lietuvos Svietimo ir Mokslo Profesine Sajunga, Литванија: Inga Puiša, Renata Anužienė

Помоћ Деци Удружење Грађана, Србија: Љиљана Васић, Весна Чанковић, Милана Војводић, Катерина Танкосић

SEM Societa Cooperativa Sociale, Италија: Rosita Farnesi, Alessandra Emanuelli, Sara Marchetti, Sara Biscotti

© 2024. This work is openly licensed via [CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

ОДРИЦАЊЕ ОД ОДГОВОРНОСТИ

Финансира Европска унија. Изнети ставови и мишљења су, међутим, припадају аутор(има) и не одражавају нужно ставове Европске уније или Европске извршне агенције за образовање и културу (ЕАСЕА). Ни Европска унија ни ЕАСЕА не могу бити одговорни за њих.

Садржај

План за унапређење предшколског васпитања и образовања (ПВО).....	Error! Bookmark not defined.
Увод и контекст.....	Error! Bookmark not defined.
Кључни увиди и пратећи докази.....	Error! Bookmark not defined.
Препоруке групе заинтересованих страна.....	Error! Bookmark not defined.
А. Доносиоци стратегије и регулаторна тела	5
В. Liderство и управљање у предшколском васпитању и образовању (ПВО).....	6
С. Образовне Установе и Професионална Удружења	7
D. Организације родитеља и службе подршке породици	8
Е Организације заједнице и цивилно друштво.	8
Научене лекције	Error! Bookmark not defined.
Специфичне препоруке по земљама	
Литванија	9
Италија	Error! Bookmark not defined.
Румунија	Error! Bookmark not defined.
Србија	Error! Bookmark not defined.
Усклађеност са принципима оквира квалитета ЕУ	14
Закључак	14
Референце.....	Error! Bookmark not defined.

План за унапређење предшколског васпитања и образовања (ПВО)

Увод и контекст

Овај документ је део пројекта PATHWAYS, иницијативе која има за циљ неговање холистичког и инклузивног приступа у предшколском васпитању и образовању (ПВО). Финансиран од стране Европске уније под идентификатором пројекта 2022-1-ИТ02-КА220-СЦХ-000087139, PATHWAYS промовише сарадњу између васпитача и породица, уз унапређење инклузивног, дигиталног и зеленог окружења за учење у услугама ПВО. Овај рад је усклађен са европским оквирима стратегије као што је Европски оквир квалитета за ПВО (2014) и смерницама о компетенцијама као што су LifeComp, DigCompEdu i GreenComp, које наглашавају одрживост, дигиталну писменост и инклузивне праксе.

Тим PATHWAYS, који се састоји од партнера из Италије, Литваније, Румуније, Србије и Португала, развио је Збирку активности учења како би укључио родитеље у образовање деце и бавио се кључним изазовима у услугама ПВО. Активности имају за циљ:

- 1.Промовисање инклузивне праксе за подршку разноликости и једнакости
- 2.Интегрисање дигиталних алата за побољшање комуникације и образовних процеса.
- 3.Креирање зелених окружења која повезују децу са природом и принципима одрживости.

Овај документ даје скицу структурираног плана који синтетише налазе засноване на доказима, укључујући и евалуацију спроведених збирки активности, и циљане препоруке за усмеравање креатора стратегије, васпитача, родитеља и заједнице. Он укључује увиде из имплементације пројекта Pathways и пружа свеобухватну мапу пута за побољшање квалитета ПВО кроз сарадњу, изградњу професионалних капацитета и стратегије усмерене на једнакост.

Кључни увиди и пратећи докази

1. Квалитетно ПВО побољшава исходе деце

Истраживање наглашава позитиван утицај квалитетног ПВО на когнитивни, емоционални и језички развој. Деца имају највише користи од обогаћеног окружења за учење, стабилних односа са васпитачима и јаке сарадње са кућним програмом (Melhuish et al., 2015).

2. Компетенције васпитача су кључне

Вешти, обучени и подржани васпитачи воде квалитет ПВО. Професионални развој и рефлексивна пракса значајно побољшавају ефикасност подучавања и исходе деце (ОЕЦД, 2019). Штавише, обраћање пажње на добробит васпитача побољшава задржавање радне снаге и пружање услуга (Cumming & Wong, 2019)

3. Колаборативно управљање побољшава имплементацију

Ефикасно управљање подразумева консултације са васпитачима, родитељима, децом и истраживачима. Транспарентни приступ са инклузивним доношењем одлука осигуравају одрживе стандарде квалитета (Urban et al., 2012).

4. Ангажовање родитеља побољшава учење

Активно учешће родитеља – кроз комуникацију, радионице и ангажовање у активностима учења – појачава доследну подршку у развоју деце (Epstein, 2011).

5. Једнакост и инклузија остају критични

Инклузивне праксе су од суштинског значаја за децу из угрожених средина, мањинских група и оних са посебним потребама. Равноправна расподела ресурса осигурава приступ свима (UNESCO, 2020).

Препоруке групе заинтересованих страна

А. Доносиоци стратегије и регулаторна тела

Кључни циљеви: Успостављање чврстих, прилагодљивих и оријентисаних политика; обезбедити одрживо финансирање и механизме одговорности.

1. Ојачати стратегије оквира за квалитет:

- Развити свеобухватне стандарде квалитета и системе праћења усклађених са индикаторима заснованим на истраживању..
- Поставити минимум квалификација и услове за сталну обуку за професионалце у ПВО

2. Осигурати одрживо финансирање:

- Повећати јавна улагања у ПВО како би се побољшале накнаде за васпитаче, уредио однос процента запослених и деце и одржао адекватан материјал за учење.
- Повећати јавна улагања у ПВО како би се осигурало да је висококвалитетни ПВО доступно свим породицама, укључујући и оне са мање економских ресурса.

3. Омогућите инклузивне праксе:

- Увести приступе који подстичу упис деце са различитим пореклом и посебним потребама, уз одговарајуће финансирање за специјализовану подршку и обуку.
- Успоставити националне оквири који воде инклузивне наставне планове и програме, материјале на више језика и универзални скрининг за рану интервенцију.

4. Промовисање колаборативног управљања:

- Основати саветодавна већа и радне групе који укључују стручњаке за ПВО, родитеље и представнике заједнице у развоју и ревизији политике.
- Промовисати доношење одлука засновано на подацима тако што ћете спроводити редовне процене квалитета и користећи увиде прецизирати смернице и расподелу ресурса.

В. Лидерство и управљање у предшколском васпитању и образовању (ПВО)

Кључни циљеви: Водити културу сталног усавршавања, улагати у професионални развој особља, осигурати позитивне услове рада.

1. Професионални развој и подршка:

- Понудите редовну обуку на радном месту засновану на истраживању и путеве за напредовање у каријери.
- Имплементирати групе за рефлексивну праксу и системе менторства како би подстакли вршњачко учење и унапређење вештина.

2. Стабилност и добробит запослених:

- Осигурати конкурентне плате, професионално препознавање и подржавајућу управљачку структуру како бисте смањили флукуацију.

- Интегрисати стратегије за добробит запослених, као што су уравнотежени распореди рада, ресурси за ментално здравље и могућности за професионалну аутономију.

3. Осигурање квалитета и имплементација курикулума:

- Користити педагоге или координаторе да усмеравају веродостојност курикулума, подржавају планирање и подстичу иновације.
- Укључити васпитаче у процесе доношења одлука у вези са прилагођавањем наставног плана и програма, одабиром материјала и стратегијама породичног ангажмана.

4. Инклузивне и одговорне праксе:

- Успоставити јасне протоколе за идентификацију и подршку деци са различитим потребама учења, укључујући редовну комуникацију са специјализованим службама за подршку.
- Прилагодити физичко окружење и материјале за учење тако да одражавају културне, језичке и индивидуалне разлике међу децом.

С. Образовне Установе и Професионална Удружења

Кључни циљеви: Подићи професионални статус ПВО, побољшати компетенције васпитача и подржати размену знања.

1. Висококвалитетна обука пре и током ње:

- Ускладити иницијалног обуку васпитача са актуелним истраживањима, фокусирајући се на развој деце, имплементацију наставног плана и програма, процену, инклузивно образовање и стратегије породичног партнерства.
- Обезбедити стални професионални развој током рада који се бави идентификованим слабостима, новим истраживањима и променама стратегије.

2. 2. Сертификација и путеви каријере:

- Развијати јасне системе акредитације, специјалистичке сертификате и микроакредитиве како бисте подстакли континуирани развој вештина.
- Препознати напредне компетенције (нпр. двојезично образовање, подршку за посебне потребе) и наградите их могућностима професионалног раста.

3. Истраживање и трансфер знања:

- Подстицати партнерство са истраживачким институцијама за развој ресурса заснованих на доказима.
- Одредити ресурсе, сетове алата и вебинаре прилагођене практичарима који претварају истраживање у практичне стратегије за васпитаче и родитеље.

D. Организације родитеља и службе подршке породици

Кључни циљеви: Оснажити родитеље као примарне старатеље и активне заинтересоване стране, ојачати континуитет кућних услуга и залагати се за квалитет.

1. Унапређење партнерства између куће и програма:

- Понудити радионице, форуме за дискусију и доступне материјале о развоју деце и активностима учења како бисте подржали улоге родитеља у образовању њихове деце.
- Омогућите редовну, смислену двосмерну комуникацију између васпитача и родитеља (нпр. родитељске конференције, платформе за дигиталну комуникацију).

2. Заговарање и изградња заједнице:

- Подстицати удружења родитеља да учествују у саветодавним одборима и консултацијама о политици.
- Подржати родитеље у залагању за побољшање квалитета, инклузивне стратегије и боље услове рада васпитача.

3. Приступачност и инклузивност:

- Пружати културолошки осетљиву подршку родитељима из различитих средина, обезбеђујући доступност језика и препознавање различитих породичних структура.
- Повежите породице са друштвеним службама и специјалистима по потреби, посебно за децу са додатним потребама.

E. Организације заједнице и цивилно друштво

Кључни циљеви: Промовисање ангажовања заједнице, мобилизације ресурса и одговорности.

1. Мобилизација локалних ресурса:

- Удружити се са локалним предузећима, фондацијама и непрофитним организацијама како бисте обезбедили додатне ресурсе (финансијска средства, залихе, стручност волонтера) за пројекте унапређења квалитета.
- Направити локализоване ресурсне центре који нуде родитељске радионице, сесије играња деце и догађаје за обуку васпитача.

2. Грађански ангажман и заступање:

- Укључити се у јавне кампање наглашавајући важност образовања у раном детињству и вредност професионалног особља у ПВО
- Одржавати редовне јавне форуме и дијалоге у заједници за заинтересоване стране како би разговарали о приоритетима и напретку ПВО.

3. Мониторинг и одговорност:

- Подржати независну евалуацију и извештавање о индикаторима квалитета и једнакости у ПВО.
- Омогућити повратне информације на нивоу заједнице, обухватите родитеље, васпитаче и децу (користећи приступе прилагођене деци за прикупљање њихових ставова) и преносећи их креаторима стратегије и пружаоцима услуга.

Научене лекције

1. Фазни ,приступ на више нивоа:

Промене би требало уводити постепено, почевши од интервенција са високим утицајем, ниских трошкова и постепено прелазећи на системске реформе.

2. Континуирани професионални процес:

Ангажовати наставнике, тренере, родитеље и децу, када је то могуће, представнике у свим фазама планирања, имплементације и евалуације како бисте осигурали да су стратегије и праксе у складу са реалношћу на првој линији.

3. Одрживо финансирање и одржање ресурса:

Обезбедити стабилно, дугорочно финансирање за одржавање сталних напора за унапређење, програма обуке и инклузивне политике уписа.

4. Доношење одлука засновано на подацима:

Редовно прикупљати и анализирати податке о резултатима деце, компетенцијама васпитача, коришћењу услуга и задовољству родитеља. Користити ове увиде за прецизирање стратегије, побољшање дистрибуције ресурса и праћење напретка током времена.

5. Културна и контекстуална осетљивост:

Прилагодити интервенције локалном контексту, поштујући културне, језичке и демографске разлике. Укључити лидере и представнике заједнице како бисте осигурали да стратегије и праксе одговарају локалним вредностима и приоритетима

Специфичне препоруке по земљама

Литванија

Образложење: Литвански сектор ПВО има користи од све већег нагласка на еколошком образовању, дигиталним иновацијама и инклузивним праксама. Јачање професионалног развоја и обезбеђивање да наставници могу ефикасно да интегришу ове елементе побољшаће квалитет и правичност.

1. Промовисање Зеленог Окружења:

○ Продубити ангажман у области животне средине:

Осим активности као што су „Мали кораци у свет еко“ и посете Државном шумарском газдинству Казлу Руда, подстичу редовне излете у шуму, школске баште и акције рециклаже.

- **Створити еко-партнерство:**

Удружити се са еколошким невладиним организацијама и локалним заједницама како би се учење засновано на природи интегрисало у наставни план и програм. Деца могу да прате раст биљака, уче о локалним екосистемима и учествују у акцијама чишћења заједнице.

2. Коришћење Дигиталних Алата:

- **Интерактивне комуникационе платформе:**

Коришћење Падлета и Wordwall-а, комуникација између наставника и родитеља може се побољшати заказивањем виртуелних радионица и сесија питања и одговора. Ове платформе такође могу да буду домаћини колаборативних пројеката где родитељи и деца постављају фотографије, уметничка дела или кратке видео записе који се односе на тематске модуле учења.

- **Изградња професионалних капацитета:**

Обучити васпитаче да се поуздано крећу по дигиталним платформама, бирају апликације прилагођене узрасту и негују нове вештине дигиталне писмености деце.

3. Јачање Инклузивности:

- **Кампање подизања свести и инклузивни наставни план и програм:**

Надовезујући се на „Ми славио Међународни дан свести о аутизму“, осмислити сталне сесије подизања свести које се баве различитим инвалидитетом, културним пореклом и језицима.

- **Прилагођени планови подршке:**

Укључити стручњаке и родитеље у креирање индивидуализованих планова подршке за децу са додатним потребама. Васпитачи могу да примењују принципе Универзалног планирања за учење како би учење учинили доступним свима.

4. Професионални Развој:

- **Фокусирани програми обуке:**

Понудити структуриране могућности за обуку усклађене са Оквиром квалитета ПВО са фокусом на инклузивне праксе, еко-писменост и дигиталну компетенцију.

- **Мреже практичара и чворишта за учење:**

Подстакните едукаторе да формирају мреже које деле најбоље праксе, организују радионице и пилот иновативне пројекте у сарадњи са факултетима за обуку наставника.

Италија

Образложење: Богата образовна традиција Италије (нпр. Ређо Емилија) већ наглашава креативност, сарадњу и учење усмерено на децу. Повећање родитељског ангажовања, еколошке свести, инклузивне праксе и решавање територијалних неједнакости појачаће ове предности.

1. Побољшати родитељски ангажман:

- **Дигитални алати за укључивање породице:**

Проширити употребу Jigsaw Planet и Canva не само за академске активности већ и за заједничко креирање дигиталних породичних споменара, игара за учење језика или тематских загонетки које родитељи и деца решавају заједно код куће.

- **Родитељ-Васпитач дијалог:**

Спровести редовне дигиталне округле столове да бисте разговарали о циљевима наставног плана и програма, напретку детета и начинима за јачање учења код куће. Обезбедите обуку за родитеље о ефикасном коришћењу ових алата.

2. Промоција Инклузије:

- **Специјални програми за госте:**

Проширити иницијативе као што је „Специјални гост“ позивањем стручњака (логопеда, психолога) и узора локалне заједнице са различитим позадинама. Укључите породице у заједничко дизајнирање активности које се баве специфичним потребама деце за учењем.

- **Инклузивни наставни планови и програми и приступи засновани на игри:**

Укључити материјале и игре који представљају децу са сметњама у развоју, језичке мањине и избеглице, водећи рачуна да се сва деца виде у свом окружењу за учење.

3. Зелена еколошка свест:

- **Дечји Еко пројекти:**

Подстаћи децу да предлажу и воде мале еколошке иницијативе—као што су углови за рециклажу у учионицама, мини баште или шеме „усвојите биљку“. Укључивање породица у ове активности јача еколошке вредности код куће.

- **Обука особља против пристрасности:**

Понудите професионални развој фокусиран на препознавање и ублажавање културних, језичких предрасуда и предрасуда заснованих на способностима.

4. Решавање територијалних неједнакости:

- **Циљана расподела ресурса:**

Искористите финансирање National Recovery и Resilience Facility за побољшање инфраструктуре ПВО, посебно у регионима са недостатком ресурса.

- **Мобилне јединице за учење:**

Увести мобилне ПВО јединице или путујуће радионице које доносе квалитетне образовне активности, материјале и технологије у удаљена подручја, премошћујући урбано-руралне јазове.

Румунија

Образложење: Румунски ПВО пејзаж мора да се позабави изазовима приступачности у руралним областима, ојача инклузивно окружење и унапреди сарадњу родитеља. Стратешко коришћење дигиталних алата и бољи системи праћења ће подржати континуирано побољшање.

1. Развити инклузивно окружење:

- **Међугенерацкије активности и активности у заједници:**

Надоградити се на „Заштитимо природу!“ укључивањем старијих ученика, невладиних организација и чланова локалне заједнице. Међугенерацкије пројекти баштованства, кампови у природи и еколошки клубови негују осећај припадности и инклузивности.

- **Културна и језичка инклузија:**

Обезбедите материјале и активности на језицима мањина и славите културну традицију Рома и других етничких заједница, обезбеђујући да се сва деца осећају заступљеном.

2. Побољшати сарадњу васпитача и родитеља:

- **Мулти-модалне комуникационе стратегије:**

Користити Падлет не само као информативно чвориште, већ и да организујете сесије приповедања, дељење фотографија и интерактивне табле за питања, омогућавајући родитељима да дају идеје и повратне информације.

- **Радионице о родитељству:**

Понудити сесије о развоју деце, исхрани, здрављу и безбедности како бисте оснажили родитеље и помогли им да ефикасније подрже раст своје деце.

3. Повећајте приступ ПВО:

- **Мобилни и друштвени центри:**

Направити мобилне ПВО центре који путују у рурална подручја, пружајући искуства раног учења, основне здравствене прегледе и услуге упућивања.

- **Локално партнерство:**

Сарађивати са локалном владом, верским институцијама и невладиним организацијама како би идентификовали породице са незадовољеним потребама ПВО-а и прилагодити напоре на терену у складу са тим.

4. Побољшати системе за праћење:

- **Осигурање квалитета засновано на подацима:**
Спровођење редовне интерне самопроцене и екстерне инспекције на основу Оквира квалитета ПВО-а. Користити дигиталне алате како би се пратио напредак детета, квалификације особља и задовољство родитеља.
- **Јавно извештавање и транспарентност:**
Објављивање приступачних извештаја за родитеље и заједнице, изграђујући поверење и подстичући укључивање заинтересованих страна у процесе унапређења квалитета.

Србија

Образложење: Српски ПВО систем напредује ка већој инклузивности, еколошкој свести и дигиталној спремности. Јачање лидерства, управљања и професионалног развоја ће обезбедити да се ова побољшања доследно примењују и одржавају.

1. Подршка Зеленим Иницијативама:

- **Радионице на отвореном и истраживање природе:**
Надоградити се на „Освести се и осети природу“ оснивањем сталних „зелених клубова“ у којима деца уче о локалној флори и фауни, компостирању и баштованству.
- **Сарадња родитеља и заједнице:**
Укључити родитеље у еко-пројекте позивајући их да поделе своје сопствене праксе заштите животне средине, чиме се јача колективна одговорност за одрживост.

2. Побољшати инклузивност:

- **Програми транзиције и музичке радионице:**
Како се деца крећу кроз вртић, увести структуриране прелазне активности које укључују породичне посете, двојезичне приче и музичке сесије које укључују различите звукове и инструменте.
- **Локална Еко партнерства:**
Сарађивати са локалним еколошким организацијама како бисте понудили излете, радионице и интерактивне лекције о локалним екосистемима, управљању отпадом и свести о клими.

3. Коришћење дигиталних алата:

- **Обука из дигиталне писмености за све:**
Обезбедити циљану обуку за наставнике, децу и родитеље о томе како да одговорно користе Падлет, Канва и сличне платформе. Поставите смернице о времену испред екрана и нагласите дигитално грађанство и безбедност.

- **Комбиновани модели учења:**
Развити једноставне модуле за дигитално учење прилагођене узрасту који допуњују практична искуства. Ово обезбеђује деци користи од технологије без губитка искуственог учења заснованог на игри.

4. Управљање и руковођење:

- **Професионални развој за лидере:**
Понудити курсеве обуке и менторске програме за лидере ПВО-а о осигурању квалитета, управљању особљем и стратегијама ангажовања породице.
- **Јасни оквири управљања:**
Развити формализоване смернице које детаљно описују улоге лидера, мере одговорности и процесе доношења одлука. Транспарентно управљање подстиче поверење и усклађује се са стандардима ЕУ.

Усклађеност са принципима оквира квалитета ЕУ:

Све ове препоруке за Литванију, Италију, Румунију и Србију су у складу са принципима ЕУ:

- **Пристапачност:** Прилагођавање политика и ресурса како би се допрло до све деце, укључујући руралне и маргинализоване заједнице.
- **Професионализација особља:** Континуирана обука како би се осигурало да су наставници компетентни за инклузивност, дигиталну писменост и одрживост.
- **Наставни план и програм и педагогија:** Дизајнирање искустава која промовишу когнитивне, друштвене, еколошке и технолошке компетенције.
- **Управљање:** успостављање јасних лидерских улога, праћење квалитета, обезбеђивање транспарентности и укључивање свих заинтересованих страна (породице, заједнице, стручњака) у доношење одлука.

Закључак:

Применом ових прилагођених препорука, свака земља може да ојача свој ПВО оквир, обезбеђујући да деца имају користи од богатих, инклузивних, зелених и спремних за будућност образовних окружења. Сарадња између васпитача, родитеља, креатора политике и заједнице створиће кохезивни екосистем који подржава право сваког детета на висококвалитетно рано образовање.

Референце

1. Melhuish, E., & Gardiner, J. (2018). *Early Childhood Education: Evidence and Policy*.
2. OECD (2019). *Providing Quality Early Childhood Education and Care*.
3. Urban, M., Robson, S., & Scacchi, V. (2012). *Governance and Quality in Early Education*.
4. Epstein, J. L. (2011). *School, Family, and Community Partnerships*.

5. Cumming, T., & Wong, S. (2019). *Early Childhood Workforce Well-being: Insights and Actions*.
6. UNESCO (2020). *Inclusive Early Childhood Care and Education: Global Report*.